

Zvratná slovesa (a zájmena)

Němčina má obrovské množství zvratných sloves - umíš s nimi pracovat? My tě to naučíme!

Zvratná zájmena a slovesa jsou jednoduše řečeno české **se a si**. Cítím se dobře, potkáme se v pátek, čistím si zuby nebo co si přeješ? českému **se a si** odpovídá v němčině v infinitivu **ono slavné sich**. Zatímco čeština **si** vystačí vystačí více méně s tvary **se a si**, potřebuje němčina těch tvarů víc. Ono zvratné sloveso **sich se** v němčině skloňuje.

Rozdíl mezi zvratnými zájmeny a zvratnými slovesy.

Zvratná zájmena a zvratná slovesa jsou dvě sobě velice podobné (a pro nás v podstatě identické) skupiny. Zvratné sloveso má vedle sebe vždy zvratné zájmeno:

sich waschen - waschen je sloveso, které má vedle sebe zvratné zájmeno (sich) → sich waschen je tedy zvratným slovesem.

Některá slovesa fungují i samostatně, bez zvratného sich, např. waschen

Některá existují v jazyce jen jako zvratná, např. sich schämen (stydět se), sich beschweren (stěžovat si), sich freuen (těšit se)

Pro nás to ale **nehraje zas takovou roli**. Ať už jste sem přišli kvůli zvratným slovesům nebo zvratným zájmenům - úkol máte před sebou stejný. Naučit se je tato slovesa časovat, naučit se je poznat (ne každé sloveso je zvratné) a vědět, bude-li zvratné zájmeno u slovesa ve 3. nebo 4. pádu. Proto já budu v tomto učebním materiálu využívat hlavně pojmu **zvratná slovesa**.

Jak tvoří němčina zvratná slovesa?

Pomocí zvratného zájmena **sich**. Sich odpovídá českému **se, si (spálit se, půjčit si)**.

Další příklady:

- ▶ přát si - sich wünschen
- ▶ cítit se - sich fühlen
- ▶ čistit si - sich putzen
- ▶ holit se - sich rasieren

Jak vidíme, bez ohledu na to, zda-li je v češtině zvratné zájmeno **se** nebo **si**, dává němčina všude její obdobu - **sich**. Ta zrada je v tom, že se doteď bavíme pouze o **infinitivu**. Když už budu chtít říct holím se, holíš se, nebo čistím si a čistíš se, bude se v němčině ono **sich skloňovat**.

Navíc: skloňování zvratného zájmena sich probíhá v němčině dvěma způsoby. Zvratná slovesa se totiž mohou vázat jak se 3., tak se 4. pádem.

Skloňování zvratného zájmena sich ve 3. pádě (obdoba českého si)

Jednotné číslo	1. os	Ich putze mir die Zähne.	Já si čistím zuby.
	2. os	Du putz dir die Zähne.	Ty si čistíš zuby.
	3. os	Er/Sie/Es putzt sich die Zähne	On/Ona/Ono si čistí zuby
Množné číslo	1. os	Wir putzen uns die Zähne.	My si čistíme zuby.
	2. os	Ihr putzt euch die Zähne.	Vy si čistíte zuby.
	3. os	Sie/sie putzen sich die Zähne.	Oni si čistí zuby.

Cvičení 1 - časování slovesa sich waschen ve 3. pádě

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=po4k13rit24>

Další známá zvratná slovesa ve 3. pádu: sich wünschen, sich putzen, sich merken, sich denken

Skloňování zvratného zájmena sich ve 4. pádě (obdoba českého se)

Jednotné číslo	1. os	Ich fühle mich gut.	Já se cítím dobře.
	2. os	Du fühlst dich gut.	Ty se cítíš dobře.
	3. os	Er/Sie/Es fühlt sich gut.	On/Ona/Ono se cítí dobře.
Množné číslo	1. os	Wir fühlen uns gut.	My se cítíme dobře.
	2. os	Ihr fühlt euch gut.	Vy se cítíte dobře.
	3. os	Sie/sie fühlen sich gut.	Oni se cítí dobře.

Cvičení 2 - časování slovesa sich treffen ve 4. pádě

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=ppssecz0524>

Další známá zvratná slovesa ve 4. pádu: sich entscheiden, sich interessieren, sich anziehen

Jak poznám, váže-li se dané zvratné sloveso v němčině se 3. nebo se 4. pádem?

Jak vidíme, skloňuje se **sich** v němčině **jinak ve 3. a jinak ve 4. pádě**.

Jak ale poznám, jestli mám zvrtné sloveso skloňovat podle 3. nebo podle 4. pádu?

Zvrtná slovesa mě baví z jednoho důvodu. Je to jedna z těch gramatik, kde je člověk během deseti sekund schopen vysvětlit 80% celé gramatiky. Jste připravení? Takže:

Pokud říkáte jako Češi u nějakého slovesa **si** - bude u toho stejného německého slovesa **3. pád**.
Říkáte-li u českého slovesa **se**, bude v němčině **4. pád**.

si → 3. pád

se → 4. pád

To opravdu ve velké většině případů funguje. A proč by taky nemělo. Vždyť v češtině je to konec konců také tak:

umývám si ruce (umývám komu čemu → 3. pád)

umývám se každý den (umývám koho co → 4. pád)

naleju si pivo (naleju ho komu čemu → 3. pád)

naleju se pivem (naleju koho co → 4. pád)

Zkuste si to v následujícím cvičení.

Cvičení 3 - časování zvrtných sloves ve 3. a 4. pádu

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=pxzsrmh5t24>

Zvrtná slovesa, kde vás zradí české se, si (3. vs 4. pád)

Doufám, že se vám krásně potvrdilo, jak krásně odpovídá české se 4. pádu v němčině a české si 3. pádu v němčině. Avšak, jak tomu již bývá, existují i výjimky. U následujících slovesa vás moje "poučka" zradí. I přesto si myslím, že se jedná o vhodnou poučku, protože poměr případů, kde to funguje, daleko převyšuje počet výjimek.

pospíšit si - sich beeilen (v němčině 4. pád - i přesto, že v češtině máme pospíšit **si**)

Ich beeile mich. Pospíším si.

Kannst du dich beeilen? Můžeš si pospíšit?

sich beschweren - stěžovat si (v němčině 4. pád - i přesto, že v češtině máme stěžovat si)

Budu si stěžovat! Ich werde mich beschweren!

Willst du dich beschweren? Chceš si stěžovat?

sich erinnern - vzpomenout si

Nemůžu si na to vzpomenout. Ich kann mich daran nicht erinnern.

Vzpomínáš si na to? Erinnerst du dich daran?

Další:

Ich sehe mir das an. Podívám se na to.

Ich bedanke mich. Děkuju moc moc. Já chci za sebe poděkovat.

Jak poznám, které sloveso je v němčině zvrtné?*

Tak a umíme časovat zvrtná slovesa. Super. Nicméně někoho už možná napadá logická otázka:

Takže když je české sloveso zvrtné (má u sebe se, si) je pak automaticky zvrtné i v němčině? Má němčina více zvrtných sloves než čeština nebo naopak? Jak vlastně poznám, že je německé sloveso zvrtné?

Jednoduchá odpověď je: nepoznám. Ale jak bude čas plynout, postupně vypořádáte, která slovesa v němčině zvrtná jsou a která ne. Obecně se ale dá pomoci tímto:

"Němčina má méně zvrtných sloves, než čeština. Proto bych všem (hlavně tedy začátečnickům) poradil následující. Tam kde jsou slovesa zvrtná v češtině, dělejte z nich zvrtná i v němčině. A časem holt uberete - tj. vychytáte si slovesa, která v němčině zvrtná (na rozdíl od češtiny) nejsou. (slavné případy jako lernen, fragen - této kapitole se budeme hned věnovat) A přestanete je tam používat."

Zvrtná slovesa, která jsou v češtině zvrtná, ale v němčině ne.

Moje rada zněla: slovesa, která jsou v češtině zvrtná, bývají zpravidla zvrtná i v němčině, ale existují i případy, kde žádnou "zvrtnost" nenajdeme. Zde nějaké známé případy:

lernen - učit se

Tím asi nejslavnějším případem je německé lernen (učit se), které není zvrtné!

Já **se** učím. Ich lerne. (žádné Ich lerne mich). Ten šok slyším až sem:)

fragen - ptát se

Dalším příkladem je německé fragen (zeptat se), kde opět nenajdeme žádné zvrtné sloveso.

Chci **se** na něco zeptat. Ich will etwas fragen.

Chci **se** tě na něco zeptat. ich will dich etwas fragen.

Další:

lachen: Warum lachst du? Proč se směješ?

passieren: Co se stalo? Was ist passiert?

spielen: Dítě si hraje s hračkou. Das Kind spielt mit dem Spielzeug.

heißen: Jak se jmenuješ? Wie heißt du?

heiraten: Vdala jsem se o víkendu. Ich habe am Wochenende geheiratet.

bemerken: Všiml sis toho? Hast du das bemerkt?

Vzácný opak: abgucken - Ich hab es mir von dir abgeguckt. To jsem okoukal od tebe. (v němčině doslova To jsem **si** odkoukal od tebe.)

Zvratná slovesa, kde má volba (nebo absence) zvratného zájmena vliv na význam věty

sich vorstellen - představit se (4.pád), představit si (3. pád)

V infinitivu to sice nevyjde najevo, ale sich vorstellen pro náš ukrývá dva významy: jednou je to představit si (něco imaginárního, fantazie, atd) a jednou představit se (někomu říct, jak se jmenujeme). Pravidla jsou stejná jako v češtině. (si - 3. pád, se - 4. pád)

Darf ich mich vorstellen? Smím se představit?

Kannst du dir das vorstellen? Dovedeš si to představit?

Du kannst **dich** nicht vorstellen? To se nedovedeš představit?

Ich habe mir es anders vorgestellt. Představoval jsem si to jinak.

(sich) umziehen

umziehen - přestěhovat se (bez zvratného zájmena)

sich umziehen - převléknout se

Stěhuji se. Ich ziehe um.

Převlékám se. Ich ziehe mich um.

Stěhoval jsem se. Ich bin umgezogen.

Převlékl jsem se. Ich habe mich umgezogen.

(sich) merken

merken - všimnout (bez zvratného zájmena)

sich merken - zapamatovat si

Taky si toho všímám. Ich merke das auch.

Nemůžu si to zapamatovat. Ich kann es **mir** nicht merken.

Všiml sis toho? Hast du das gemerkt?

Zapamatoval sis to? Hast du **dir** das gemerkt?

2 zájmena → bei

Když nastane v němčině (vzácná) situace, že by hned vedle sebe mělo stát zvrtné a osobní zájmeno, vyhnout se Němci přímého sousedství mezi těmito dvěma slovy pomocí předložky **bei**.

Ozvu se ti. Ich melde mich **bei** dir. (nebude: Ich melde mich dir)

Musím se Vám omluvit. Ich muss mich **bei** Ihnen entschuldigen. (nebude: Ich muss mich Ihnen entschuldigen)

Chci ti poděkovat. Ich bedanke mich **bei** dir.

Souhrnná cvičení

A teď už nezbývá, než dát všechny nabyté znalosti dohromady a pustit se na souhrnná cvičení.

Cvičení 4 - souhrnné cvičení na zvrtná slovesa

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=pieqirzcc24>

Cvičení 5 - překlad

Chci se na něco zeptat.

Umývám se denně.

Nerad si čistím zuby.

Musím si to ještě rozmyslet.

Chci si stěžovat.

Už jsi se rozhodnul?

Takže jsi se pro ni rozhodnul?

Musím se jí ozvat.

Kdy se potkáme?

Musíme se připravit.

Měl by sis na to pomalu zvyknout.

Stydíme se.

Pospěš si!

Zajímám se o historii.

To si nedovedeš představit.

Chtěl bych se představit.

Zamiloval se.

Ozvu se ti.

Vzpomínáš si na mě?

Jak často si čistíš zuby?

Postarám se o to.

To mě nenapadlo.

Dobře se zotav!

Klíč k překladu

Chci se na něco zeptat. Ich will etwas fragen.

Umývám se denně. Ich wasche mich täglich.

Nerad si čistím zuby. Ich putze mir ungern die Zähne.

Musím si to ještě rozmyslet. Ich muss es mir noch überlegen.

Chci si stěžovat. Ich möchte mich beschweren.

Už jsi se rozhodl? Hast du dich schon entschieden?

Takže jsi se pro ni rozhodl? Also hast du dich für sie entschieden?
Musím se jí ozvat. Ich muss mich bei ihr melden.
Kdy se potkáme? Wann treffen wir uns?
Musíme se připravit. Wir müssen uns vorbereiten.
Měl by sis na to pomalu zvyknout. Du solltest dich daran langsam gewöhnen.
Stydíme se. Wir schämen uns.
Pospěš si! Beeil dich!
Zajímám se o historii. Ich interessiere mich für Geschichte.
To si nedovedeš představit. Das kannst du dir nicht vorstellen.
Chtěl bych se představit. Ich möchte mich vorstellen.
Zamiloval se. Er hat sich verliebt.
Ozvu se ti. Ich melde mich bei dir.
Vzpomínáš si na mě? Erinnerst du dich an mich?
Jak často si čistíš zuby? Wie oft putzt du dir die Zähne?
Postarám se o to. Ich kümmere mich darum.
Dobře se zotav! Erhol dich gut!

<https://jazykyprobohemy.cz/>